

רו"ח דורון שטיין: "איחוד רפתות הינו צעד הכרחי למי שרוצה להרוויח כסף בתחום החלב"

ראובן זלץ

הרפת המושבית עומדת בפני החלטות גורליות לגבי המשך דרכה והתנהלותה בשוק המשנה את פניו במהירות. לרואה חשבון דורון שטיין, שותף בחברת BDO ומנהל תחום מגזר תעשייה והתיישבות, אין בכלל ספק לגבי הדרך שבה החקלאות בישראל תשרוד וענף החלב צריך ללכת. החזון שלו אמנם אופטימי, אך רצוף החלטות משמעותיות.

רו"ח שטיין מומחה בתחומו, העובד עם כ-200 קיבוצים ומושבים, לרבות העסקים הכלכליים והחקלאיים שלהם, בראיון מיוחד למשק הבקר והחלב, אומר לנו "ענף הרפתות עומד בפני שינוי רדיקלי אך אנשי הענף אינם צריכים לחשוש אלא להבין כי המציאות משתנה ומה שהיה לא יכול להמשיך ולהיות". חשוב להקשיב לו ולהבין קצת יותר טוב היכן מרוחה החמאה ואיך היא מתחלקת בין כל העוסקים בענף היצרנים-המתווכים-רשתות השיווק, הצרכן והסוחרים.

בסופו של דבר, הכל עניין של מספרים •

דורון שטיין מנהל את מגזר התעשייה וההתיישבות בחמישה סניפים הפרוסים ברחבי הארץ, מהדרום ועד קרית שמונה בצפון. החברה שבה הוא שותף, עובדת עם קיבוצים, התעשייה בקיבוצים, מושבים ומושבניקים. שטיין אומר לנו מיד בתחילת הראיון "בעולם המושבי אין כמעט פעילויות שהן שיתופיות ולמעשה התעסוקה מנוהלת ל ידי המושבניק שהוא בעל העסק ולכן יש כורח הולך וגדל בידע עסקי כלכלי נרחב כמו גם פעילויות משותפות כולל איחוד רפתות". רו"ח דורון שטיין מרצה במהלך הכנס על התנהלות של שותפויות במשק החקלאי. שטיין "מיקוד ההרצאה יהיה בנושאים הבאים, הראשון, העוצמה שביצירת שותפות של מספר חקלאים, שליטת החקלאי על שרשרת האספקה עד לצרכן".

ייבוא מול יצוא ומי מרוויח?

"שאלה חשובה הסיבה שנדרשות שותפויות היא בעצם השחיקה המתמדת בתמורות לחקלאי, זה מצד אחד ומצד

בגלל השחיקה, איחוד רפתות זה הפתרון. רו"ח שטיין

ולכן, יצירת שותפויות בין חקלאים מביאה להתייעלות וכאן בדיוק אנחנו יכולים לסייע. ההתייעלות תבוא באמצעות כלכלה נכונה בתחום הרכש ומתחום עלויות העבודה, צמצום עלות המיסוי בדגש על ארנונה, מס הכנסה וביטוח לאומי. כמו כן אנו ממליצים על הקמת תאגידים משותפים לחקלאים עם יתרונות מיסוי לבעלים. יתרונות המיסוי נועדו למצות את הטבות המס והבאת מקסימום מזומנים לבעלים. בנוסף אנו מסוגלים לסייע לחקלאים ליזום או לרכוש נתחים נוספים בשרשרת האספקה, קרי, מהשדה ועד לחנות הקמעונאית."

עולם המתווכים בחקלאות, עד כמה הם משפיעים על המחיר ויוקר המחיה?

"שאלת מפתח וחיכיתי לה, החקלאים נוטים לבוא בטענות אל הממשלה, בעיקר בתחומי המיס, המחסור בעובדים זרים. אך שחיקת הרווחיות במרכיב הגבוה ביותר שלה, נמצאת דווקא במספר החוליות הגדולות מדי, בדרך מהחקלאי לצרכן. הייתי שמח באם החקלאים יתאחדו והיו יוזמים הקמה של מערכי מיון, אריזה הובלה והפצה לשווקים. כיום השוק פתוח ואינו תורם לרווחת היצרנים והצרכן וזה משפיע מיידית על המחיר. כיום פערי התיווך נעים בין 40 ל-60 אחוז מהתמורה המשולמת על ידי הצרכן. זאת במקום שפערי תיווך אלה יחולקו בצורה הגיונית בין החנות שבקצה האחד, לבין החקלאי."

שטיין "הפתרון מצוי בביטול המתווכים"

רו"ח דורון שטיין, אינו אדם תמים, כמומחה בעל שם, הוא בהחלט מודע כיצד מתנהלת הכלכלה ואילו כוחות פועלים בה. אך עדיין, הוא נשמע החלטי מאוד כיצד אמורה החקלאות בארץ לפעול וברזולוציה נמוכה יותר, כיצד ענף החלב ימשיך בדרך בטוחה יותר לעתיד.

תעודת זהות עסקית

BDO חברת ראיית חשבון בינלאומית שבסיסה בארה"ב. בארץ מועסקים בחברה כ-1300 עובדים בעשרה סניפים ברחבי הארץ. החברה מתמחה בעולם הפיננסי, נדל"ן, הייטק וטכנולוגיה, כמו כן מתמחה החברה בעולם התעשייה וההתיישבות וכמובן בעולם המסחר הקמעונאי. שטיין "במשך השנים למדנו להתאים את עצמנו לאוכלוסיות ולמגזרים הקשורים למקצועות הללו, כמו המגזר החרדי והערבי". ▲

שני, עליה בתשומות ודרישות האיכות הן בישראל ובשווקי היעד. נוסף לזה סיבה אובייקטיבית והיא התחזקות המטבע הישראלי המקטין עוד יותר את תמורות היצואן. זה המקום לציין כי התחזקות המטבע הישראלי פוגע פעם נוספת בענף החלב מאחר שמחיר היבוא משתלם יותר. למשל, על כל דולר של עלות גבינה משלם היבואן רק 3 וחצי שקל בעוד שבעבר את אותו דולר הוא היה צריך לרכוש במעל 4 שקלים. במצב הנתון כולנו מפסידים, אם אתה יצואן של תוצרת חקלאית, תקבל על אותו דולר פחות שקלים, כמו מגדלי הפלפלים שמכרו ברוסיה או בכל מדינה אחרת וקבלו פחות. לצערם פחות משתלם לייצא והם הרגישו את זה היטב בכיסם. בנוסף לכך, חקלאי שהסב את מכירות התוצרת שלו לתוך ישראל, מתחרה עם יבואן שלגביו היבוא משתלם יותר.

מי ברכה

מיכל ומערכת הגברת לחץ למשק החי - רפתות, דירים, לולים לשגרה ולחירום

שדרוג מערכת אספקת המים לרפתות הקיבוציות והמושבות

מכוסה על-ידי הסכם המים

חברת Upgrade-Solutions מתמחה בפתרונות לאספקת מי שתיה בחירום לבני אדם ולמשק החי.

מיכל החירום עומד בסטנדרטים האירופאיים המחמירים ביותר עם כיסוי מתכת להגנה.

מערכת המים הינה בתקן מי שתיה.

טל': 073-7259107 מייל: bakerman@upgrade-solutions.co.il
www.upgrade-solutions.co.il

השילוב בין ייצור ליבוא

"הטלת מכסים על יבוא ממדינות בהן עלויות השכר וההתייחסות להון האנושי הן מחפירים (שכר ממוצע של עובד תעשייה במזרח הרחוק - 50 דולר לחודש) הכרזה על כל מפעל יצרני, המחליף יבוא, כ- "מפעל מועדף" לעניין החוק לעידוד השקעות הון - קרי מענקי השקעה בגובה 20% מההשקעות בציוד ובמור"פ וכן מס חברות מופחתת בשיעור 9% בלבד. המטרה, הקמה דחופה של מפעלים ישראליים המייצרים מוצרים המחליפים יבוא. על מנת ליצור "בוסט" ראשוני להקמת מפעלים - הקלה על רכישת מגרשים ותשתית על ידי מחירי מקסימום לשטחי המגרשים (מעין "מחיר למשתכן") שיעור מס חברות יהיה נמוך ככל שהערך המוסף הישראלי יהיה גבוה (מהפיכה בחשיבה - מס נמוך לא רק לפי אזור בישראל, אלא לפי שיעור הערך המוסף) הכרזה על מדיניות לפיה חברה מחו"ל הרוצה למכור מוצרים בישראל - תצטרך להקים מפעל יצרני בישראל, בו הערך המוסף המקומי לא יפחת מ 30%. צעד זה יאפשר את השילוב הנכון בין יבוא לבין ייצור מקומי. ▲

בעצם אתה מצביע על אשמים ברורים בוקר המחיה והם לא החקלאים?

"האשמים הם ברורים, המדינה עוצמת עין מתהליכים שקרו מתחת לאפה של השתלטות סוחרים על התוצרת החקלאית. קח לדוגמה, פלפל הנמכר לצרכן במחיר של בין 10 ל-14 שקלים לק"ג, מה שנשאר לחקלאי זה בין שקל לשלושה שקלים לק"ג, בעוד הסוחרים גוזרים קופון של לא פחות מארבעה עד שישה שקלים לק"ג, שזה נתון מטורף. מצב זה הביא בארבע השנים האחרונות לנטישת השדות על ידי אלפי חקלאים בעיקר באזור הנגב והערבה דבר הפוגע בפרנסתם, בביטחון המדינה המפקירה שטחי חקלאות ובכניסה של יבוא זול ולעיתים פסול לאכילת בני האדם ממדינות שכנות. זה נתון עובדתי שחייבים לטפל בו בכל המובנים שהזכרתי, כולל חשיבה על הביטחון התזונתי של ישראל כמדינה ריבונית. אני בהחלט מסכים כי בדי שיח בין החקלאי לצרכן, הפתרון מצוי בביטול המתווכים, צריך פשוט לבטל את זה."

אתה אומר שענף החלב שונה למרות שגם בו ניתן לראות שחיקת רווחים ורגולציה מחמירה?

"כן, בהחלט, ענף החלב שונה מאוד במובן שהוא מתוכנן בעיקר דרך מכסות החלב, מכסות היבוא וקביעת מחיר המטרה לרפתן. כאן אנחנו מגיעים להבדל בין הרפת המושבית לרפת הקיבוצית, הרפתות הקיבוציות השכילו להבין כבר לפני למעלה מעשור שהישרדות הרפתות תלויה באיחוד רפתות. בכדי להגיע לרפת שהמכסה שלה אינה פחותה משישה מיליון ליטר ואופטימלית עד ל-10 מיליון ליטר. לדעתי זה הכיוון של הרפתות בגלל שחיקת הרווחים שציינת קודם. מרבית הרפתות המושביות לא עשו צעד דומה ונתרו רפתות קטנות, משפחתיות גם אם הם הוצאו מחוץ ליישוב בדומה למה שנעשה בכפר ויתקין. לדעתנו איחוד רפתות הינו צעד הכרחי למי שרוצה להרוויח כסף בתחום החלב."

האם אתה חושב כי יש צורך הכרחי לשמור על משטר המכסות?

"התשובה היא כן ויחד עם זאת אני מאוד אבין את גישת משרדי האוצר והחקלאות שהדבר יותנה באיחוד רפתות. לדעתנו ענף הרפתות עומד בפני שינוי רדיקלי אך אנשי הענף אינם צריכים לחשוש אלא להבין כי המציאות משתנה

פחות תיווך יותר עצמאות

רו"ח שטיין "היקף מוצרי החקלאות בישראל הוא כ-30 מיליארד ש. 60% מסכום זה הינו "משחק הסוחרים" בעוד פחות מ 40% ממנו משולמים לחקלאים. כדאיות הייצור של החקלאי נפגעת עד כדי הפסד ממשי. הגרוע מכל הוא, שלא בלבד שהחקלאי מקבל תמורה נמוכה עד כדי גיחוך לעיתים, אלא הוא שלוקח על עצמו את כל הסיכונים. סיכונים החקלאים הינם מזג אוויר, זמינות מים, מלחמה במזיקים ומחלות, זמינות עובדים זרים וכמובן תנודות ביקושי השוק לתוצרת. את האחרון לא ניתן למנוע וזכותו של צרכן לקבוע מה יקנה ובאיזה מחיר. את הסיכונים האחרים ניתן לנטרל בחלקם, בודאי את אלה המתייחסים לעובדם זרים ומים". ▲

ומה שהיה לא יכול להמשיך ולהיות. ענף החלב הינו ענף חזק ואני בהחלט אופטימי באשר להמשך עתידו ושגשוגו."

וכאן שוב אנו מגיעים למחיר לצרכן וליוקר המחיה, נושא חשוב בסדר היום הציבורי?

"המחיר לצרכן יירד בין אם נרצה או לא נרצה, זו מציאות שחייבת להשתנות ולקררות. כעת נשאל את עצמנו, לא האם זה יקרה אלא מה אפשר לעשות שכזה יקרה בכדי לשמור על הענף והרפתנים. התשובה היא שוב חד משמעית, איחוד רפתות והתייעלות מחד, ושליטה של החקלאי על שרשרת האספקה של המוצרים שלו עד הצרכן, או לפחות עד החנות.

שלבי איחוד רפתות בקצרה?

"בחירת השותפים, בחירת האתר המיטבי, עריכת תכנית של ההשקעות הנדרשות, פניה למועצת החלב לאישור המהלך. הקמת שותפות עם ספרי הנהלת חשבונות, חשבון בנק, הנהלה, ומשרד רו"ח המתמקצעות בתחום בכדי לשמור על אינטרס הרפת ואינטרס השותפים. נדרשת רגישות לנהל מהלך שכזה וכמובן לתפעול פיננסי ביום יום."

ומה תפקיד המדינה בכל התהליך מעבר לשמירת תכנון ומכסות?

"המדינה צריכה לחזור ולהציע מענקי התייעלות עקב השקעות הענק הנדרשות באיחוד רפתות. ההשקעות נעות בין 4 ל-10 מיליון שקלים לרפת משולשת בעלת מכסה של כ-10 מיליון ליטר. זו המגמה וזה העתיד. פתרון נוסף לרפתנים, הוא הקמת מחלבות, המדינה כבר הכריזה שהיא דורשת ומעודדת הקמת מספר מחלבות נוספות. למחלבה יש יתרון כאשר היא משרתת את האזור שהיא נמצאת עקב טריות והובלה, דבר המוזיל את התהליך והמוצר הסופי. דבר נוסף, חשוב לא פחות, הגיע הזמן לתת הטבות מיסוי לא רק ליצואנים אלא גם ליצרנים של מחליפי יבוא. חוק עידוד השקעות הון חייב להשתנות ובדומה להטבות שהוא מעניק לתעשייה, יש להיטיב גם בענף החקלאות שהוא בעצם ענף זהה לתעשייה ומניעת יבוא כמוה כייצוא". ▲

